Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

zo 4. marca 2020*

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Štátna pomoc – Podnik prevádzkujúci sieť autobusovej prepravy v regióne Kampánia (Taliansko) – Náhrada za záväzky služby vo verejnom záujme vyplatená talianskymi orgánmi v nadväznosti na rozhodnutie Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) – Rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za protiprávnu a nezlučiteľnú s vnútorným trhom“

Vo veci C-587/18 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktoré 19. septembra 2018 podala

CSTP Azienda della Mobilità SpA, so sídlom v Salerne (Taliansko), v zastúpení: G. Capo a L. Visone, avvocati,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: G. Conte, P. J. Loewenthal a L. Armati, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Asstra Associazione Trasporti, so sídlom v Ríme (Taliansko), v zastúpení: M. Malena, avvocato,

vedľajší účastník v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory S. Rodin, sudcovia D. Šváby a K. Jürimäe (spravodajkyňa),

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: taliančina.

Rozsudok

1 Svojím odvolaním sa spoločnosť CSTP Azienda della Mobilità SpA (ďalej len „CSTP“) domáha zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie z 11. júla 2018, CSTP Azienda della Mobilità/Komisia (T-186/15, neuverejnený, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2018:431), ktorým Všeobecný súd zamietol jej žalobu smerujúcu k zrušeniu rozhodnutia Komisie (EÚ) 2015/1074 z 19. januára 2015 o štátnej pomoci SA.35842 (2014/C) (ex 2012/NN), ktorú poskytlo Taliansko – Dodatočná náhrada za služby vo verejnom záujme pre CSTP (Ú. v. EÚ L 179, 2015, s. 112, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

Právny rámec

2 Článok 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 z 26. júna 1969 o postupe členských štátov, ktorý sa týka záväzkov obsiahnutých v koncepcii služieb vo verejnom záujme v oblasti železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej dopravy (Ú. v. ES L 156, 1969, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 19) stanovuje:

„1. Členské štáty zrušia všetky záväzky obsiahnuté v koncepcii služby vo verejnom záujme tak, ako sú definované v tomto nariadení, uložené železničnej, cestnej a vnútrozemskej vodnej doprave.

2. Takéto záväzky však možno zachovať, pokiaľ sú podstatné pre poskytovanie primeraných dopravných služieb.

…

4. Finančné bremená dopravných podnikov z dôvodu zachovania záväzkov, ktoré sú uvedené v odseku 2, alebo z dôvodu uplatňovania dopravných sadzieb a podmienok, ktoré sú uvedené v odseku 3, bude [vyrovnávať – *neoficiálny preklad*] náhrada v súlade so spoločnými postupmi stanovenými týmto nariadením.“

3 Podľa článku 2 ods. 1, 2 a 5 tohto nariadenia:

„1. Pod ‚záväzkami služieb vo verejnom záujme‘ sa rozumejú záväzky, ktoré by uvedený dopravný podnik neprijal alebo by ich neprijal v rovnakej miere, či za tých istých podmienok, keby realizoval svoje vlastné obchodné záujmy.

2. Medzi záväzky služieb vo verejnom záujme, v zmysle definície v odseku 1, patrí záväzok prevádzkovať, záväzok dopravovať a tarifné záväzky.

…

5. Na účely tohto nariadenia ‚tarifné záväzky‘ znamenajú akýkoľvek záväzok, uložený dopravným podnikom, uplatňovať najmä pre určité kategórie pasažierov, pre určité kategórie tovaru alebo po určitých trasách, sadzby stanovené alebo schválené štátnym orgánom, ktoré sú v protiklade s obchodnými záujmami podniku a ktoré vyplývajú z uloženia zvláštnych tarifných ustanovení alebo z odmietnutia ich úpravy.

Ustanovenia predchádzajúceho pododseku sa nevzťahujú na záväzky vyplývajúce zo všeobecných opatrení cenovej politiky, týkajúce sa hospodárstva ako celku alebo opatrení, ktoré sa urobili so zreteľom na organizáciu dopravného trhu alebo jeho časti.“

4 Články 10 až 13 uvedeného nariadenia stanovujú spoločné postupy výpočtu náhrad uvedených v článku 6 a v článku 9 ods. 1 toho istého nariadenia.

5 Článok 17 ods. 2 nariadenia č. 1191/69 stanovuje:

„Náhrada vyplatená podľa tohto nariadenia je vyňatá z predbežného informačného postupu, ktorý je uvedený v článku [108] ods. 3 [ZFEÚ].“

6 Podľa jeho článku 12 nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/70 (Ú. v. EÚ L 315, 2007, s. 1), nadobudlo účinnosť 3. decembra 2009.

7 Článok 3 nariadenia č. 1370/2007, nazvaný „Zmluvy o službách vo verejnom záujme a všeobecné pravidlá“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Ak sa príslušný orgán rozhodne udeliť vybranému poskytovateľovi výlučné právo a/alebo poskytnúť akúkoľvek úhradu ako protihodnotu za plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, urobí tak v rámci zmluvy o službách vo verejnom záujme.

2. Odchylne od odseku 1 môžu byť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, ktorých cieľom je stanovenie maximálnej výšky tarify pre všetkých cestujúcich alebo pre niektoré kategórie cestujúcich, tiež predmetom všeobecných pravidiel. V súlade so zásadami stanovenými v článkoch 4 a 6 a v prílohe poskytne príslušný orgán poskytovateľom služieb vo verejnom záujme úhradu čistého finančného vplyvu, kladného alebo záporného, na vynaložené náklady a dosiahnuté výnosy na plnenie povinností v oblasti výšky tarify stanovených prostredníctvom všeobecných pravidiel spôsobom, ktorý zabráni nadmernej úhrade. Toto nemá vplyv na právo príslušných orgánov začleniť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, ktoré stanovujú maximálne výšky tarify, do zmlúv o službách vo verejnom záujme.

…“

8 Článok 4 tohto nariadenia spresňuje povinný obsah zmlúv o službách vo verejnom záujme a všeobecných pravidiel.

9 Článok 6 uvedeného nariadenia, nazvaný „Úhrada za služby vo verejnom záujme“, stanovuje:

„1. Každá úhrada súvisiaca so všeobecným pravidlom alebo zmluvou o službách vo verejnom záujme je v súlade s ustanoveniami článku 4 bez ohľadu na spôsob zadania zmluvy. Každá úhrada akejkoľvek povahy súvisiaca so zmluvou o službách vo verejnom záujme zadanou priamo v súlade s článkom 5 ods. 2, 4, 5 alebo 6 alebo súvisiaca so všeobecným pravidlom je okrem toho v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe.

2. Na písomnú žiadosť [Európskej] [k]omisie jej členské štáty v lehote do troch mesiacov alebo v akejkoľvek dlhšej lehote stanovenej v žiadosti oznámia všetky informácie, ktoré Komisia považuje za potrebné na určenie toho, či je poskytnutá úhrada v súlade s týmto nariadením.“

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

10 Skutkové okolnosti sporu boli Všeobecným súdom zhrnuté v bodoch 1 až 39 napadnutého rozsudku. Pre potreby tohto konania ich možno zhrnúť nasledujúcim spôsobom.

11 Odvolateľka je akciová spoločnosť, ktorá prevádzkuje služby miestnej verejnej dopravy na základe regionálnych a komunálnych koncesií. Konkrétne poskytovala služby autobusového spojenia ako koncesionár Regione Campania (región Kampánia, Taliansko) (ďalej len „región“). Činnosť odvolateľky sa v priebehu rokov riadila rôznymi po sebe nasledujúcimi zákonmi a právnymi predpismi.

Žaloby podané odvolateľkou pred vnútroštátnymi súdmi

12 Žalobou z 12. marca 2007 odvolateľka žiadala, aby Tribunale amministrativo regionale di Salerno (Regionálny správny súd Salerno, Taliansko) konštatoval jej právo získať od regiónu sumu 14 545 946 eura ako náhradu za ekonomické bremeno spojené s vykonávaním záväzkov služby vo verejnom záujme (ďalej len „ZSVZ“) vyplývajúcim z koncesií udelených regiónom na roky 1996 až 2002 (ďalej len „posudzované obdobie“), podľa nariadenia č. 1191/69.

13 Rozsudkom z 28. augusta 2008 Tribunale amministrativo regionale di Salerno (Regionálny správny súd Salerno) túto žalobu zamietol s odôvodnením, že odvolateľka nemala nárok na náhradu za ekonomické nevýhody vyplývajúce zo zdanenia ZSVZ bez toho, aby predtým požiadala o ich zrušenie.

14 Odvolateľka podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko). Rozhodnutím č. 4683/2009 z 27. júla 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 27. júla 2009“) tento súd vyhovel žalobe odvolateľky a rozhodol, že odvolateľka má nárok na požadovanú náhradu v súlade s článkami 6, 10 a 11 nariadenia č. 1191/69.

15 Podľa Consiglio di Stato (Štátna rada) presnú výšku náhrady dlhovanej odvolateľke mal stanoviť región na základe spoľahlivých údajov z účtovníctva odvolateľky, z ktorých vyplýva rozdiel medzi nákladmi na tú časť činností odvolateľky, ktoré súvisia so záväzkami ZSVS, a zodpovedajúcimi príjmami.

16 Keďže región neurčil výšku uvedenej náhrady, odvolateľka podala na tento súd návrh na začatie exekučného konania na vykonanie rozhodnutia z 27. júla 2009. V priebehu tohto konania boli vymenovaní dvaja znalci. Uvedené konanie skončilo rozhodnutím Consiglio di Stato (Štátna rada) č. 5649/2012 zo 7. novembra 2012 (ďalej len „rozhodnutie zo 7. novembra 2012“), ktorým bola výška náhrady dlžnej za tarifné záväzky stanovená na 4 951 838 eur. Región túto sumu odvolateľke vyplatil 21. decembra 2012.

Správne konanie

17 Dňa 5. decembra 2012 talianske orgány oznámili Komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ štátnu pomoc spočívajúcu v dodatočnej náhrade poskytnutej odvolateľke v rámci výkonu rozhodnutia zo 7. novembra 2012 za poskytovanie služieb prepravy cestujúcich autobusom na základe koncesií vydaných regiónom počas posudzovaného obdobia (ďalej len „sporné opatrenie“).

18 Toto opatrenie bolo považované za neoznámené opatrenie, keďže podľa informácií, ktoré mala Komisia k dispozícii, región bol povinný vyplatiť odvolateľke dodatočnú náhradu, ktorú jej dlhoval, od 7. decembra 2012, teda po tom, čo Taliansko oznámilo predmetné opatrenie, ale predtým, ako Komisia prijala svoje rozhodnutie.

19 Listom z 20. februára 2014 Komisia oznámila Talianskej republike svoje rozhodnutie začať konanie vo veci formálneho zisťovania upravené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ.

Sporné rozhodnutie

20 Dňa 19. januára 2015 Komisia prijala sporné rozhodnutie, ktorým konštatovala, že predmetné opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ nezlučiteľnú s vnútorným trhom, ktorá bola poskytnutá odvolateľke v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ, a nariadila talianskym orgánom, aby ju od nej vymohli.

21 Po prvé v odôvodneniach 48 až 63 sporného rozhodnutia Komisia konštatovala, že predmetné opatrenie bolo pripísateľné štátu, zahŕňalo použitie štátnych prostriedkov, poskytlo odvolateľke hospodársku výhodu, malo selektívnu povahu a mohlo narušiť hospodársku súťaž do takej miery, že by bol ovplyvnený obchod medzi členskými štátmi. V tomto rámci Komisia poznamenala, že toto opatrenie nespĺňalo dve podmienky, ktoré Súdny dvor identifikoval v rozsudku z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) (ďalej len „podmienky Altmark“). Komisia z toho v odôvodnení 64 sporného rozhodnutia vyvodila záver, že predmetné opatrenie predstavovalo štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

22 Po druhé v odôvodneniach 65 až 81 sporného rozhodnutia Komisia preskúmala otázku, či dotknuté opatrenie možno vzhľadom na článok 17 ods. 2 nariadenia č. 1191/69 považovať za náhradu oslobodenú od povinnosti predchádzajúceho oznámenia stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

23 V rámci tohto preskúmania v odôvodneniach 69 až 75 sporného rozhodnutia Komisia overila, či talianske orgány uložili jednostranne odvolateľke ZSVZ v zmysle článku 1 nariadenia č. 1191/69. V tejto súvislosti Komisia zastávala názor, že ani talianske orgány, ani odvolateľka neboli schopné predložiť akýkoľvek poverovací akt týkajúci sa posudzovaného obdobia. Konkrétne, ak by uloženie niektorých ZSVZ bolo možné vyvodiť z legge regionale n. 16 – Interventi regionali in materia di servizi di trasporto pubblico locale per viaggiatori (regionálny zákon č. 16 o regionálnych zásahoch v prospech služieb miestnej verejnej dopravy pre cestujúcich) z 25. januára 1983 (GURI č. 118, z 2. mája 1983 a BU Campania č. 11, ďalej len „regionálny zákon č. 16/83“) článok 2 tohto zákona stanovoval len to, že „prípadné straty a schodok, ktoré nie sú pokryté regionálnymi dotáciami… zostáva[li] na ťarchu prevádzkovateľov“. Rovnako hoci niektoré regionálne akty uvádzané odvolateľkou uvádzali existenciu určitých zmluvných záväzkov počas posudzovaného obdobia, tieto akty jasne neidentifikovali záväzky, ktoré by mohli predstavovať ZSVZ, pričom by boli možnými indíciami o ich prípadnej existencii a v každom prípade ich zmluvná povaha vylučovala jednostranné uloženie týchto záväzkov. Pokiaľ ide konkrétne o existenciu tarifného záväzku odôvodňujúceho predmetné opatrenie, Komisia sa domnievala, že nemala k dispozícii nijaký dôkaz, ktorý by umožňoval preukázať, že odvolateľke bol skutočne uložený takýto záväzok.

24 V odôvodneniach 76 až 81 sporného rozhodnutia Komisia overila, či náhrada poskytnutá odvolateľke bola v súlade so spoločným postupom pri náhrade stanoveným v nariadení č. 1191/69, aby mohla byť oslobodená od povinnosti predchádzajúceho informovania stanovenej v článku 17 tohto nariadenia. Komisia z toho vyvodila záver, že táto dodatočná náhrada nebola vyňatá z postupu predchádzajúceho informovania uvedeného v tomto článku.

25 Po tretie v odôvodneniach 82 až 95 sporného rozhodnutia Komisia preskúmala zlučiteľnosť predmetného opatrenia s právnou úpravou platnou v čase prijatia tohto rozhodnutia, teda s nariadením č. 1370/2007. Prijala záver, že náhrada poskytnutá odvolateľke v rámci výkonu rozhodnutia zo 7. novembra 2012 nebola vyplatená v súlade s týmto nariadením, a teda že dotknuté opatrenie bolo nezlučiteľné s vnútorným trhom.

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

26 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 14. apríla 2015 podala odvolateľka žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia.

27 Na odôvodnenie svojej žaloby odvolateľka uvádzala osem žalobných dôvodov.

28 Prvý žalobný dôvod bol založený na porušení článkov 93, 107, 108 a 263 ZFEÚ v spojení s článkom 17 nariadenia č. 1191/69, na zneužití právomoci, na nedostatku právomoci Komisie a na porušení práva na spravodlivý proces.

29 Druhý žalobný dôvod bol založený na porušení článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999, ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339), pokiaľ ide o články 107 a 108 TFEÚ, ako aj na porušení rovnosti v konaní a zneužití právomocí.

30 Tretí žalobný dôvod bol založený na porušení a nesprávnom výklade článkov 93 až 108 ZFEÚ v spojení s článkom 17 nariadenia č. 1191/69 a článkom 9 nariadenia č. 1370/2007, porušení „zásad ochrany legitímnej dôvery, *tempus regit actum* a retroaktivity súdnych rozhodnutí“, zneužití právomoci, neexistencii „logickej koherencie“, „iracionálnosti“, „mimoriadne neobvyklej povahe“ sporného rozhodnutia, ako aj nedostatku jeho odôvodnenia.

31 Štvrtý žalobný dôvod bol založený na porušení článku 1 písm. f) a g), ako aj článkov 4, 7 a 15 nariadenia č. 659/1999, článkov 93, 107 a 108 ZFEÚ, na zneužití právomoci, úplnej neexistencii splnenia požadovanej podmienky, porušení článkov 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“), článku 258 a nasl. ZFEÚ, ako aj článku 17 nariadenia č. 1191/69.

32 Piaty žalobný dôvod bol založený na porušení článkov 93, 107, 108 a 267 ZFEÚ, článkov 6 a 13 EDĽP, nedostatku právomoci Komisie, zneužití právomoci a porušení zásady procesnej autonómie.

33 Šiesty žalobný dôvod bol založený na porušení článkov 6, 7 a 13 EDĽP, článkov 93 až 108, ako aj 258 a nasl. ZFEÚ v spojení s článkom 101 Costituzione (Ústava), článku 2909 codice civile (Občiansky zákonník), nedostatku právomoci Komisie, zneužití právomoci a porušení zásad ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty.

34 Siedmy žalobný dôvod bol založený na porušení článkov 11 a 17 nariadenia č. 1191/69, článkov 93 až 108 ZFEÚ, zneužití právomoci, nedostatku odôvodnenia sporného rozhodnutia, nedostatočnosti vyšetrovania a nesprávnosti predbežnej podmienky.

35 Ôsmy žalobný dôvod bol založený na porušení článkov 1 až 11 a 17 nariadenia č. 1191/69, článkov 93 až 108 ZFEÚ, „článkov 44 až 46 a 48 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu č. 659/1999“, na zneužití právomoci, nedostatku vyšetrovania a odôvodnenia, ako aj na nesprávnosti predchádzajúcej podmienky.

36 Všeobecný súd napadnutým rozsudkom zamietol každý z týchto dôvodov, a teda aj uvedenú žalobu ako celok.

Návrhy účastníkov konania

37 Odvolateľka svojím odvolaním navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok,

– rozhodol s konečnou platnosťou o jej žalobe o neplatnosť a zrušil sporné rozhodnutie, ako aj

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

38 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie a

– uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaní

39 Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza päť odvolacích dôvodov, ktoré budú posúdené v poradí, v akom boli predložené.

O prvom odvolacom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

40 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 57 až 120 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdil, že predmetné opatrenie predstavovalo novú pomoc podliehajúcu oznamovacej povinnosti stanovenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, a nie existujúcu pomoc oslobodenú od tejto povinnosti v súlade s článkom 108 ods. 1 ZFEÚ a článkom 17 ods. 2 nariadenia č. 1191/69.

41 Tvrdí, pričom sa opiera o okolnosti, ktoré viedli k prijatiu rozhodnutia zo 7. novembra 2012, že toto rozhodnutie nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré by mohlo zaviesť opatrenie náhrady za ZSVZ. Ide totiž o rozsudok, ktorým sa vyhlasuje už existujúce právo založené na nariadení č. 1191/69.

42 V každom prípade sú podľa odvolateľky podmienky stanovené nariadením č. 1191/69 splnené. Po prvé skutočne existujú tarifné záväzky na ťarchu odvolateľky, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho práva, na ktoré výslovne odkázal samotný Všeobecný súd v bode 110 napadnutého rozsudku a to legge regionale n. 9. – Disciplina e coordinamento tariffario dei servizi di trasporto di competenza regionale (regionálny zákon č. 9 o disciplíne a tarifnej koordinácii dopravných služieb v regionálnej právomoci) z 26. januára 1987 (BU Campania z 2. februára 1987, ďalej len „regionálny zákon č. 9/87“) a rozhodnutie Assessore ai trasporti (Rada pre dopravu, Taliansko). Po druhé kritérium týkajúce sa stanovenia výšky náhrady *ex ante*, uvedené v článku 13 nariadenia č. 1191/69 bolo v danom prípade v rámci rozhodnutia zo 7. novembra 2012 dodržané.

43 Komisia sa domnieva, že tento odvolací dôvod treba zamietnuť ako neprípustný a v každom prípade ako nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

44 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka v podstate spochybňuje odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd zamietol to, čo považoval za prvú časť v rámci jej štvrtého a ôsmeho žalobného dôvodu pre zrušenie, založenú na skutočnosti, že náhrada, ktorá bola predmetom uvedeného opatrenia, predstavovala existujúcu pomoc oslobodenú od povinnosti predchádzajúceho informovania podľa článku 17 nariadenia č. 1191/69.

45 Pokiaľ ide o otázku, či náhrada, ktorá bola predmetom sporného rozhodnutia, bola opatrením zavedeným rozhodnutím zo 7. novembra 2012 alebo či mala svoj pôvod, ako to tvrdí odvolateľka, v legislatívnom rámci upravujúcom ZSVZ, ktorým podliehala a na základe ktorých Consiglio di Stato (Štátna rada) uznala nárok na túto náhradu, Všeobecný súd na jednej strane v bode 94 napadnutého rozsudku uviedol, že pomoc, ktorá bola predmetom sporného opatrenia, bola skutočne poskytnutá odvolateľke, ako doplňujúce opatrenie pre tarifné záväzky ktorým podliehala podľa článku 11 nariadenia č. 1191/69.

46 V bode 95 tohto rozsudku Všeobecný súd z toho vyvodil, že otázka, či toto opatrenie predstavuje existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) bodu v) nariadenia č. 659/1999, si vyžaduje určiť, či uvedené opatrenie spĺňa vecné kritériá stanovené nariadením č. 1191/69, aby mohlo byť vyňaté z povinnosti predchádzajúceho oznámenia podľa článku 17 ods. 2 tohto nariadenia.

47 Na druhej strane sa Všeobecný súd rovnako ako Komisia v bode 96 uvedeného rozsudku domnieval, že toto posledné uvedené ustanovenie najmä vyžaduje, aby existovali jednostranne uložené ZSVZ a aby sa náhrada vypočítala podľa metódy stanovenej v článkoch 10 až 13 uvedeného nariadenia.

48 V tejto súvislosti Všeobecný súd v bode 106 toho istého rozsudku uviedol, že vzhľadom na to, že predmetné opatrenie poskytla odvolateľke Consiglio di Stato (Štátna rada) na základe toho istého nariadenia, a to ako náhradu za tarifný záväzok, mal preskúmať skutočnú existenciu takého záväzku, spočívajúceho v stanovení pevných cien alebo cien schválených prostredníctvom orgánu, ako to vyžaduje článok 2 ods. 5 nariadenia č. 1191/69.

49 Na konci tohto preskúmania uvedeného v bodoch 106 až 112 napadnutého rozsudku Všeobecný súd v bode 113 tohto rozsudku potvrdil konštatovanie Komisie uvedené v odôvodnení 73 sporného rozhodnutia, podľa ktorého táto inštitúcia nemala k dispozícii nijaký dôkaz, ktorý by umožňoval preukázať, že odvolateľke boli skutočne uložené tarifné záväzky. Za týchto okolností sa Všeobecný súd v bode 114 uvedeného rozsudku domnieval, že nebolo potrebné analyzovať prípadnú jednostrannú povahu tohto údajného tarifného opatrenia.

50 Vzhľadom na kumulatívnu povahu podmienok výnimky stanovených nariadením č. 1191/69 Všeobecný súd v bode 115 napadnutého rozsudku rozhodol, že nie je potrebné skúmať, či predmetné opatrenie spĺňalo ostatné podmienky stanovené týmto nariadením. V bode 116 tohto rozsudku však konštatoval, že v každom prípade Komisia sa správne domnievala, že kritérium stanovenia výšky náhrady *ex ante* nebolo splnené.

51 Všeobecný súd preto v bode 120 napadnutého rozsudku konštatoval, že vzhľadom na to, že predmetné opatrenie nespĺňa prinajmenšom jedno z vecných kritérií stanovených nariadením č. 1191/69, Komisia správne dospela k záveru, že toto opatrenie nemôže byť oslobodené od povinnosti predchádzajúceho oznámenia podľa článku 17 ods. 2 tohto nariadenia, a preto sa musí kvalifikovať nie ako existujúca pomoc, ale ako nová pomoc, ktorá musí byť oznámená Komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ.

52 Hoci argumentácia, ktorú odvolateľka uvádza na podporu prvého odvolacieho dôvodu, smeruje v podstate k spochybneniu záveru uvedeného v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, podľa ktorého sa predmetné opatrenie musí kvalifikovať ako nová pomoc, treba konštatovať, že tento odvolací dôvod neobsahuje žiadne tvrdenie, ktoré by preukazovalo, že odôvodnenie Všeobecného súdu uvedené v bodoch 45 až 51 tohto rozsudku, ktoré viedlo k tomuto záveru, je poznačené nesprávnym právnym posúdením.

53 Odvolateľka sa totiž v podstate obmedzuje na tvrdenie, že dotknuté opatrenie predstavovalo existujúcu pomoc, keďže rozhodnutie z 27. júla 2009, ktorým bolo priznané jej právo na získanie spornej náhrady na základe nariadenia č. 1191/69, bolo deklaratórnym rozsudkom, ktorým bolo vyhlásené už existujúce právo založené na tomto nariadení.

54 Keďže takéto tvrdenie nie je inak podložené, v rozpore s požiadavkami stanovenými v článku 256 ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, článku 168 ods. 1 písm. d) a článku 169 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora treba prvý odvolací dôvod zamietnuť ako neprípustný.

O druhom odvolacom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

55 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka poukazuje na body 121 až 136 napadnutého rozsudku a tvrdí, že v týchto bodoch došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu, keďže Všeobecný súd v nich rozhodol, že podmienky Altmark neboli splnené.

56 Všeobecný súd mal podľa nej nesprávne rozhodnúť, že stačilo obmedziť sa na overenie, či bola splnená jedna z týchto podmienok, a to podmienka týkajúca sa existencie jasne definovaného ZSVZ bez toho, aby bolo potrebné overiť, či boli splnené ostatné z uvedených podmienok. Tým sa teda v bode 134 napadnutého rozsudku mal nesprávne obmedziť na incidenčné overenie, či bola splnená druhá z tých istých podmienok, týkajúca sa predchádzajúceho vymedzenia parametrov výpočtu náhrady.

57 Pokiaľ ide o údajnú neexistenciu ZSVZ na ťarchu odvolateľky, Všeobecný súd podľa nej neprihliadal na to, že ZSVZ, ktorým je odvolateľka poverená, má svoj pôvod v článkoch 2 až 6 regionálneho zákona č. 9 z 26. januára 1987. Okrem toho odôvodnenie Všeobecného súdu možno kritizovať v tom, že zohľadnilo rozhodovanie Rady pre dopravu a pripustilo, že toto rozhodnutie ukladalo odvolateľke tarifné záväzky, bez toho, aby uznal, že predmetné opatrenie predstavovalo náhradu za výkon ZSVZ. Odvolateľka v tejto súvislosti tvrdí, že okolnosť, že uvedené rozhodnutie nebolo Komisii predložené, je dôsledkom neobvyklého priebehu správneho konania, keďže región disponoval tým istým rozhodnutím a že región nemal záujem na jeho predložení v rámci tohto konania.

58 Pokiaľ ide o druhú podmienku Altmark, táto bola krátko preskúmaná v bode 134 napadnutého rozsudku mylným odkazom na body 117 až 119 tohto rozsudku. V tomto bode 134 mal Všeobecný súd nesprávne preskúmať dodržanie podmienky uvádzanej nariadením č. 1191/69, ktorá sa týka stanovenia náhrady *ex ante*, nie vzhľadom na parametre, na základe ktorých sa táto náhrada vypočíta, ako to vyžaduje rozsudok z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ale v závislosti od výšky predmetného opatrenia. Okrem toho dodržanie tejto podmienky v danom prípade vyplývalo z rozhodnutia z 27. júla 2009. Toto rozhodnutie totiž preukazuje, že parametre pre výpočet náhrady boli vopred definované a že Consiglio di Stato (Štátna rada) sa obmedzila na ich uplatnenie po tom, čo konštatovala nesplnenie povinností regiónu pri stanovení tejto náhrady.

59 Nakoniec, hoci tretia a štvrtá podmienky Altmark neboli v napadnutom rozsudku predmetom žiadneho preskúmania, odvolateľka uvádza, že z rozhodnutia zo 7. novembra 2012 vyplýva, že tieto podmienky boli v danom prípade tiež splnené.

60 Komisia sa domnieva, že tento odvolací dôvod treba zamietnuť ako neprípustný a v každom prípade ako nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

61 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka v podstate spochybňuje odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktorým Všeobecný súd zamietol to, čo považoval za druhú časť štvrtého a ôsmeho žalobného dôvodu na zrušenie, týkajúcu sa pochybenia, ktorého sa údajne dopustila Komisia, keď sa domnievala, že dve z podmienok Altmark neboli splnené.

62 V rozsahu, v akom sa druhý odvolací dôvod týka podmienok Altmark, treba poznamenať, ako to Všeobecný súd navyše pripomenul v bode 123 napadnutého rozsudku, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa článok 107 ods. 1 ZFEÚ nevzťahuje na štátny zásah považovaný za náhradu predstavujúcu protihodnotu plnení, ktoré poskytujú prijímajúce podniky pri výkone záväzkov služby vo verejnom záujme, takže tieto podniky v skutočnosti nepožívajú finančnú výhodu a dôsledkom

uvedeného zásahu teda nie je umiestnenie týchto podnikov do výhodnejšieho konkurenčného postavenia vo vzťahu ku konkurenčným podnikom (rozsudky z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 87, ako aj z 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco a i./Komisia, C-66/16 P až C-69/16 P, EU:C:2017:999, bod 45 a citovaná judikatúra).

63 Z toho vyplýva, že štátny zásah, ktorý nespĺňa jednu alebo viaceré z podmienok Altmark možno považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok z 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco a i./Komisia, C-66/16 P až C-69/16 P, EU:C:2017:999, bod 48, ako aj citovaná judikatúra).

64 V tejto súvislosti v bode 125 napadnutého rozsudku Všeobecný súd správne rozhodol, že na to, aby v konkrétnom prípade nebola takáto náhrada kvalifikovaná ako štátna pomoc, musia byť splnené štyri podmienky uvedené v bodoch 88 až 93 rozsudku z 24. júla 2003, Altmark (C-280/00, EU:C:2003:415) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco a i./Komisia, C-66/16 P až C-69/16 P, EU:C:2017:999, bod 46).

65 V bodoch 129 až 131 napadnutého rozsudku Všeobecný súd, vychádzajúc z bodov 106 až 114 tohto rozsudku, potvrdil záver Komisie uvedený v odôvodnení 55 sporného rozhodnutia, podľa ktorého nebola preukázaná existencia jednostranne uloženého ZSVZ a že v dôsledku toho nebola splnená prvá podmienka Altmark.

66 Za týchto okolností Všeobecný súd v bodoch 132 a 133 napadnutého rozsudku na základe kumulatívnej povahy podmienok Altmark správne rozhodol, že vzhľadom na to, že prvá z nich nebola splnená, nebolo potrebné preskúmať posúdenie Komisie v odôvodnení 56 sporného rozhodnutia týkajúce sa druhej podmienky Altmark.

67 V rozsahu, v akom odvolateľka svojím druhým odvolacím dôvodom spochybňuje aj posúdenia Všeobecného súdu v bodoch 106 až 114 napadnutého rozsudku týkajúce sa údajnej existencie ZSVZ, ktorý bol údajne odvolateľke uložený vnútroštátnym právom, treba pripomenúť, že v súlade s článkom 256 ods. 1 druhým pododsekom ZFEÚ a článkom 58 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa odvolanie obmedzuje na právne otázky. Všeobecný súd je preto ako jediný oprávnený zistiť a posúdiť relevantné skutočnosti, ako aj posúdiť dôkazné prostriedky. Posúdenie týchto skutočností a dôkazných prostriedkov teda nezakladá, s výnimkou prípadu ich skreslenia, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolacieho konania (rozsudok z 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma de Galicia a Retegal/Komisia, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, bod 47, ako aj citovaná judikatúra).

68 V prejednávanej veci však odvolateľka neuviedla a *a fortiori* nepreukázala, že došlo k takému skresleniu vnútroštátneho práva.

69 Okrem toho, keďže Všeobecný súd sa nevyjadril k tretej a štvrtej podmienke Altmark, treba tvrdenia odvolateľky založené na skutočnosti, že tieto podmienky boli v prejednávanej veci splnené, zamietnuť ako neprípustné.

70 Za týchto okolností treba druhý odvolací dôvod zamietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

O treťom odvolacom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

71 Svojím tretím odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 137 až 154 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že sporné rozhodnutie je platné, pokiaľ ide o kvalifikáciu dotknutého opatrenia ako štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Tento žalobný dôvod sa týka najmä takých podmienok, ktorých kvalifikácia vyžaduje, aby pomoc jednak ovplyvnila obchod medzi členskými štátmi a jednak narúšala alebo hrozila narušením hospodárskej súťaže.

72 Podľa odvolateľky trh predmetnej služby nie je trhom otvoreným hospodárskej súťaži. Aj keby došlo k postupnému otvoreniu tohto trhu hospodárskej súťaži, ešte neexistovala žiadna hospodárska súťaž „pre trh“ alebo „na trhu“. Všeobecný súd sa tak v bode 149 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že predmetné opatrenie predstavuje prekážku hospodárskej súťaže, keďže podniky, vrátane zahraničných podnikov, by mohli chcieť poskytovať svoje služby verejnej dopravy na trhu, najmä na miestnom alebo regionálnom trhu, na ktorých odvolateľka mala prospech z tohto opatrenia.

73 Komisia sa domnieva, že tento odvolací dôvod treba zamietnuť ako nedôvodný a v každom prípade ako neúčinný.

Posúdenie Súdnym dvorom

74 Tretí odvolací dôvod má za cieľ spochybniť posúdenie vykonané Všeobecným súdom, pokiaľ ide o podmienky, podľa ktorých štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ musí jednak ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a jednak narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže.

75 V tejto súvislosti, hoci odvolateľka všeobecne poukazuje na body 137 až 154 napadnutého rozsudku, v podstate tvrdí, že nesprávne právne posúdenie, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, spočíva v bode 149 tohto rozsudku v tom, že Všeobecný súd v ňom rozhodol, že predmetné opatrenie predstavuje prekážku hospodárskej súťaže, keďže podniky, vrátane zahraničných podnikov, by mohli chcieť poskytovať svoje služby verejnej dopravy na talianskom trhu, najmä na miestnom alebo regionálnom trhu.

76 Okrem toho, že tretí odvolací dôvod v skutočnosti smeruje k spochybneniu posúdenia skutkového stavu vykonaného Všeobecným súdom, ktoré, ako bolo pripomenuté v bode 67 tohto rozsudku, pri neexistencii akéhokoľvek skreslenia nepodlieha preskúmaniu Súdnym dvorom, treba konštatovať, že tento odvolací dôvod je v každom prípade neúčinný v rozsahu, v akom sa týka výlučne bodu 149 napadnutého rozsudku.

77 V bode 148 napadnutého rozsudku totiž Všeobecný súd rozhodol, že dôkazy, ktoré Komisia zohľadnila v rámci jej posúdenia v odôvodneniach 60 až 62 sporného rozhodnutia mohli preukázať, že poskytnutie predmetného opatrenia mohlo mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi a skresliť hospodársku súťaž.

78 V tomto rámci Všeobecný súd vychádzal nielen z konštatovania uvedeného v bode 149 napadnutého rozsudku, ktorý odvolateľka kritizuje, ale z dvoch ďalších konštatovaní uvedených v bodoch 150 a 151 tohto rozsudku, ktoré odvolateľka v podstate nespochybnila.

79 V bode 150 uvedeného rozsudku Všeobecný súd na jednej strane poznamenal, že vnútorná aktivita v dotknutom členskom štáte môže byť udržiavaná alebo zvýšená z dôvodu predmetného opatrenia s tým dôsledkom, že šance podnikov so sídlom v iných členských štátoch vstúpiť na predmetný trh sa

znížia. V bode 151 toho istého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že okolnosť, že odvolateľka bola v konkurenčnom vzťahu s podnikmi z iných členských štátov aj na iných trhoch, na ktorých pôsobila, predstavovala skutočnosť, ktorá môže preukázať, že poskytnutie pomoci, ktorá je predmetom dotknutého opatrenia, mohlo ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

80 Za týchto okolností treba tretí odvolací dôvod zamietnuť ako neprípustný a v každom prípade ako neúčinný.

O štvrtom odvolacom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

81 Odvolateľka svojím štvrtým odvolacím dôvodom tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 155 až 195 napadnutého rozsudku dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení. Tento odvolací dôvod sa skladá z troch častí.

82 Prvou časťou odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že Komisia mala výlučnú právomoc na posúdenie zlučiteľnosti predmetného opatrenia s vnútorným trhom, hoci Consiglio di Stato (Štátna rada) vydala rozhodnutie, ktoré nadobudlo právnu silu právoplatne rozhodnutej veci, pokiaľ ide o toto opatrenie.

83 V tejto súvislosti judikatúra Súdneho dvora citovaná v bodoch 185, 186 a 188 napadnutého rozsudku nie je relevantná, keďže sa týka situácií, v ktorých existovalo rozhodnutie Komisie, ktoré predchádzalo vnútroštátnemu súdnemu konaniu. Z toho má vyplývať nesprávne právne posúdenie aj v bode 190 napadnutého rozsudku v tom, že Všeobecný súd zastával názor, že zásada právnej sily rozhodnutej veci nemôže Komisii brániť konštatovať existenciu protiprávnej štátnej pomoci, hoci táto kvalifikácia bola predtým vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v poslednom stupni odmietnutá. Takýto prístup nemožno podľa odvolateľky vyvodiť z judikatúry Súdneho dvora a napadnutý rozsudok v tejto súvislosti neobsahuje žiadne odôvodnenie.

84 V prejednávanej veci Consiglio di Stato (Štátna rada) neprijala rozhodnutie, ktoré by bolo v rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím Komisie. Rozhodla skôr ako Komisia, samostatne, pričom priamo uplatnila nariadenie č. 1191/69 a kvalifikovala predmetné opatrenie ako náhradu za tarifné ZSVZ, čo jej umožnilo vylúčiť kvalifikáciu tohto opatrenia ako štátnej pomoci. Prípadný zásah inštitúcií Únie, v prejednávanej veci Komisie, mohol mať podobu prejudiciálnej otázky položenej Súdnemu dvoru, ale Consiglio di Stato (Štátna rada) nepovažovala za potrebné položiť mu takúto otázku. Naopak, Komisia bola zapojená v rozpore s právom, keďže zlučiteľnosť tohto opatrenia s právom Únie bola predmetom rozhodnutia, ktoré na vnútroštátnej úrovni nadobudlo právnu silu právoplatne rozhodnutej veci.

85 Druhou časťou štvrtého odvolacieho dôvodu odvolateľka namieta „procesnú anomáliu“, keďže oznámenie dotknutého opatrenia vykonané regiónom Komisii bolo vykonané s cieľom získať negatívne rozhodnutie Komisie, čo umožňuje vysvetliť dôvody, pre ktoré tento región poskytol tejto inštitúcii len neúplné informácie, pokiaľ ide o toto opatrenie. Komisia tak porušila procesný rámec, ktorému podlieha, ako vyplýva z nariadenia č. 659/1999 a z nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9). Región bol mylne považovaný za „zainteresovanú stranu“ v zmysle článku 24 nariadenia 2015/1589, a nie za oznamovateľa Komisii. Všeobecný súd opomenul konštatovať protiprávnosť sporného rozhodnutia z dôvodu takej nezrovnalosti. Okrem toho tieto nariadenia boli uplatnené protiprávne, čo poškodilo práva na obranu.

86 Treťou časťou štvrtého odvolacieho dôvodu odvolateľka tvrdí, že uznanie právomoci Komisie rozhodnúť o opatrení, ktoré bolo predmetom rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť, zo strany Všeobecného súdu porušuje tiež zásadu ochrany legitímnej dôvery, keďže v prejednávanej veci uplynulo viac ako päť rokov medzi okamihom prijatia tohto vnútroštátneho rozhodnutia a okamihom, keď Komisia prijala svoje rozhodnutie. Takéto obdobie už bolo zohľadnené v judikatúre Súdneho dvora na účely posúdenia situácie z hľadiska tejto zásady. V bode 192 napadnutého rozsudku Všeobecný súd na základe rozsudku z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia (C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 134) rozhodol, že na legitímnu dôveru sa možno odvolávať len vtedy, ak bola dodržaná oznamovacia povinnosť. Všeobecný súd však podľa nej nezohľadnil skutočnosť, že v prejednávanej veci nebolo toto oznámenie potrebné, pretože na rozdiel od toho ako rozhodol, predmetné opatrenie nepredstavovalo novú pomoc. Okrem toho možno preukázať súvislosť medzi zásadou právnej sily rozhodnutej veci a zásadou právnej istoty, ktorá predstavuje obmedzenie povinnosti vymáhania, ako to vyplýva z článku 14 nariadenia č. 659/1999. Navyše odvolateľka mohla podľa jej názoru založiť legitímnu dôveru na skutočnosti, že Consiglio di Stato (Štátna rada) nepovažovala za potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, pokiaľ ide o predmetné opatrenie. Za týchto okolností sa odvolateľka domnieva, že sa mohla legitímne spoliehať na zákonnosť tohto opatrenia, pretože všetky opravné prostriedky boli vyčerpané.

87 Komisia uvádza, že tento odvolací dôvod treba odmietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

88 Vo svojom štvrtom odvolacom dôvode, ktorého tri časti treba skúmať spoločne, odvolateľka v podstate uvádza názor, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení, keď odmietol jej prvý, piaty a šiesty žalobný dôvod pre zrušenie, ktoré sa týkali neexistencie právomoci Komisie na prijatie sporného rozhodnutia, keďže toto rozhodnutie podľa nej odporovalo rozhodnutiu vnútroštátneho súdu, ktoré sa stalo právoplatným.

89 V tejto súvislosti v bodoch 184 až 188 napadnutého rozsudku Všeobecný súd správne pripomenul, že uplatnenie pravidiel v oblasti štátnej pomoci spočíva v povinnosti lojálnej spolupráce medzi na jednej strane vnútroštátnymi súdmi a na druhej strane Komisiou a súdmi Únie, v rámci ktorej každý koná podľa úlohy, ktorú mu určuje Zmluva o FEÚ.

90 V bode 185 napadnutého rozsudku tak Všeobecný súd správne uviedol, opierajúc sa v tejto súvislosti o judikatúru Súdneho dvora, že na vnútroštátne súdy možno v oblasti štátnej pomoci podať spory, v ktorých budú musieť vykladať a uplatňovať pojem pomoc uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, najmä s cieľom určiť, či štátne opatrenie bolo prijaté v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ. Naopak vnútroštátne súdy nie sú príslušné na posúdenie zlučiteľnosti štátnej pomoci s vnútorným trhom. Posúdenie zlučiteľnosti opatrení alebo režimu pomoci s vnútorným trhom totiž patrí do výlučnej právomoci Komisie, ktorej činnosť je preskúmateľná súdom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, body 50 až 52, a z 15. septembra 2016, PGE, C-574/14, EU:C:2016:686, body 30 až 32).

91 Ako Všeobecný súd správne rozhodol v bode 186 napadnutého rozsudku, z tejto judikatúry vyplýva, že vnútroštátne súdy sa musia zdržať najmä prijímania rozhodnutí, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím Komisie.

92 No v rozpore s tým, čo uvádza odvolateľka, v opačnej situácii, keď existuje rozhodnutie vnútroštátneho súdu týkajúce sa štátneho opatrenia predchádzajúce rozhodnutiu Komisie, z uvedenej judikatúry tiež vyplýva, že táto okolnosť nemôže byť prekážkou pre to, aby Komisia vykonávala výlučnú právomoc, ktorú jej priznáva Zmluva o FEÚ v súvislosti s posúdením zlučiteľnosti opatrení pomoci s vnútorným trhom.

93 Výkon takejto právomoci pritom znamená, že Komisia môže na základe článku 108 ZFEÚ preskúmať, či opatrenie predstavuje štátnu pomoc, ktorá jej mala byť podľa odseku 3 tohto článku oznámená, v situácii, keď sa orgány členského štátu domnievali, že toto opatrenie nespĺňa podmienky stanovené v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, vrátane prípadu, keď si tieto orgány v tejto súvislosti osvojili posúdenie vykonané vnútroštátnym súdom.

94 Tento záver nemôže vyvrátiť ani skutočnosť, že tento súd prijal rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Treba totiž zdôrazniť, že pravidlo výlučnej právomoci Komisie je vo vnútroštátnom právnom poriadku záväzné v dôsledku zásady prednosti práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 62).

95 Ako to Všeobecný súd správne uviedol v bode 188 napadnutého rozsudku opierajúc sa o výlučnú právomoc Komisie, právo Únie bráni tomu, aby uplatnenie zásady právnej sily rozhodnutej veci bránilo vymáhaniu štátnej pomoci, ktorá bola poskytnutá v rozpore s týmto právom a ktorej nezlučiteľnosť bola stanovená konečným rozhodnutím Komisie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 63).

96 Rovnako správne Všeobecný súd v bode 190 napadnutého rozsudku rozhodol, že uplatnenie zásady právnej sily rozhodnutej veci nemôže Komisii brániť konštatovať existenciu protiprávnej štátnej pomoci, hoci táto kvalifikácia bola predtým vnútroštátnym súdom rozhodujúcim v poslednom stupni odmietnutá.

97 Všeobecný súd sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 190 napadnutého rozsudku konštatoval, že Komisia mala právomoc preskúmať dotknuté opatrenie na základe článku 108 ZFEÚ, keďže toto opatrenie predstavovalo, ako vyplýva z bodu 189 tohto rozsudku, protiprávnu pomoc, hoci uvedené opatrenie bolo predmetom rozhodnutia Consiglio di Stato (Štátna rada).

98 Tento záver nie je spochybnený tvrdením odvolateľky, ktoré je založené na údajnom porušení zásady ochrany legitímnej dôvery.

99 Treba pripomenúť, že právo dovolávať sa tejto zásady sa vzťahuje na každú osobu v situácii, keď inštitúcia Únie u nej vzbudila dôvodné očakávania tým, že jej poskytla konkrétne uistenia (rozsudky zo 16. decembra 2010, Kahla Thüringen Porzellan/Komisia, C-537/08 P, EU:C:2010:769, bod 63, a z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 132, ako aj citovaná judikatúra).

100 Vzhľadom na túto judikatúru, z ktorej vyplýva judikatúra, z ktorej Všeobecný súd vychádzal v bode 192 napadnutého rozsudku, odvolateľka nemôže tvrdiť, že rozhodnutie Consiglio di Stato (Štátna rada) u nej vzbudilo dôvodné očakávania, aby odporovala Komisii pri výkone jej výlučnej právomoci, ako bola uznaná judikatúrou Súdneho dvora pripomenutou v bode 90 tohto rozsudku.

101 Nakoniec, pokiaľ ide o tvrdenie odvolateľky založené na „procesnej anomálii“ ovplyvňujúcej zákonnosť sporného rozhodnutia, treba ho vyhlásiť za neprípustné, keďže odvolateľka neidentifikovala žiadne odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré by zamýšľala konkrétne kritizovať.

102 Preto treba štvrtý odvolací dôvod zamietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

O piatom odvolacom dôvode

Tvrdenia účastníkov konania

103 Svojím piatym odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že nariadenie č. 1370/2007 bolo časovo a vecne uplatniteľné na účely posúdenia zlučiteľnosti predmetného opatrenia s vnútorným trhom. Pokiaľ ide o časové uplatnenie tohto nariadenia, Všeobecný súd v bode 216 napadnutého rozsudku nesprávne rozhodol, že relevantným kritériom je dátum, ku ktorému bolo opatrenie vykonané alebo pomoc poskytnutá, čo je v prejednávanej veci dátum po nadobudnutí účinnosti uvedeného nariadenia. Bod 220 napadnutého rozsudku nie je odôvodnený, čo sa týka vecného uplatnenia toho istého nariadenia v prejednávanej veci.

104 Podľa odvolateľky niet pochýb o tom, že nariadenie č. 1370/2007 nie je v prejednávanej veci uplatniteľné, keďže toto nariadenie odkazuje výlučne na „zmluvy o službách vo verejnom záujme“, ktoré musia byť v súlade s článkom 5 ods. 1 a 3 uvedeného nariadenia zadávané prostredníctvom verejnej súťaže. Zmluvy, o ktoré ide, však neboli predmetom žiadnej verejnej súťaže a nevzťahuje sa na ne žiadna výnimka z pravidla vystavenia hospodárskej súťaži, ktoré je stanovené týmto nariadením.

105 Komisia zastáva názor, že tento odvolací dôvod treba zamietnuť ako zjavne nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

106 Svojím piatym odvolacím dôvodom odvolateľka uvádza, že Všeobecný súd sa dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení, keď zamietol jej tretí žalobný dôvod smerujúci k zrušeniu, ktorým odvolateľka spochybňovala rozhodnutie Komisie v odôvodnení 92 sporného rozhodnutia, preskúmať zlučiteľnosť predmetného opatrenia s nariadením č. 1370/2007, ktoré nadobudlo účinnosť 3. decembra 2009 a zrušilo nariadenie č. 1191/69.

107 Keďže odvolateľka pred Všeobecným súdom tvrdila, že pokiaľ ide o dátum vykonania dotknutého opatrenia, Komisia mala zohľadniť dátum rozhodnutia z 27. júla 2009 a nie dátum rozhodnutia zo 7. novembra 2012, Všeobecný súd v bode 216 napadnutého rozsudku uviedol, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora je kritériom, ktoré treba zohľadniť pri posúdení zlučiteľnosti pomoci, dátum, kedy bolo toto opatrenie vykonané alebo táto pomoc poskytnutá, teda v prejednávanej veci 21. december 2012.

108 Hoci sa odvolateľka svojím piatym odvolacím dôvodom domnieva, že tento bod 216 vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, vôbec neuvádza, v čom spočíva toto nesprávne posúdenie, takže jej tvrdenie treba zamietnuť ako neprípustné.

109 Pokiaľ ide o výhradu odvolateľky, podľa ktorej napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený, pokiaľ ide o vecné uplatnenie nariadenia č. 1370/2007, treba uviesť, že táto výhrada sa zakladá na neúplnom výklade napadnutého rozsudku.

110 Z bodov 208 a 209 napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že Všeobecný súd odpovedal na tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého sa nariadenie č. 1370/2007 neuplatňovalo na preskúmanie zlučiteľnosti predmetného opatrenia, keďže toto nariadenie sa zakladalo na pojme zmluva o poskytovaní služieb vo verejnom záujme a región v prejednávanej veci neuzavrel žiadnu zmluvu. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že túto otázku už Súdny dvor skúmal v rozsudku zo 6. októbra 2015, Komisia/Andersen (C-303/13 P, EU:C:2015:647), a že účastníci konania mali príležitosť vyjadriť sa k dôsledkom, ktoré treba z tohto rozsudku vyvodiť v odpovedi na písomnú otázku položenú Všeobecným súdom, ako aj na pojednávaní, čo odvolateľka v rámci svojho odvolania nespochybňuje.

111 Okrem toho v bode 220 napadnutého rozsudku Všeobecný súd odmietol tvrdenia odvolateľky týkajúce sa „nelogického a iracionálneho uplatnenia nariadenia č. 1370/2007“ na situáciu, v ktorej nebola uzavretá zmluva o službe vo verejnom záujme, ale ZSVZ mali svoj pôvod v koncesionárskom režime, pričom odkázal na predchádzajúce body tohto rozsudku, v ktorých Všeobecný súd konštatoval, že Komisia správne uplatnila pravidlá definované v tomto nariadení.

112 Z vyššie uvedeného vyplýva, že bod 220 napadnutého rozsudku, vykladaný najmä s prihliadnutím na jeho body 208 a 209, umožňuje tak odvolateľke oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd zamietol jej tvrdenia, ako aj Súdnemu dvoru, aby mal k dispozícii dostatok podkladov, aby mohol vykonať svoje súdne preskúmanie v rámci odvolania, takže je v súlade s požiadavkami ustálenej judikatúry Súdneho dvora v danej oblasti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. októbra 2013, Land Burgenland a i./Komisia, C-214/12 P, C-215/12 P a C-223/12 P, EU:C:2013:682, bod 81, ako aj citovanú judikatúru).

113 Výhradu odvolateľky založenú na porušení povinnosti odôvodnenia treba preto zamietnuť ako nedôvodnú.

114 Napokon treba tiež odmietnuť tvrdenie odvolateľky založené na skutočnosti, že nariadenie č. 1370/2007 nie je na prejednávaný prípad vecne uplatniteľné. Keďže odvolateľka neuviedla bod napadnutého rozsudku, ktorý chce spochybniť, a neidentifikovala akékoľvek nesprávne právne posúdenie, ktorého sa mal Všeobecný súd v tejto súvislosti dopustiť, je toto tvrdenie neprípustné.

115 V dôsledku toho je potrebné piaty odvolací dôvod zamietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

116 Vzhľadom na to, že sa nevyhovelo žiadnemu z odvolacích dôvodov uvedených odvolateľkou na podporu jej odvolania, treba toto odvolanie zamietnuť ako celok.

O trovách

117 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania. Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe článku 184 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku Súdny dvor uloží účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľku na náhradu trov konania a tá nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. CSTP Azienda della Mobilità SpA je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy